

170 години
от рождението на
Патриарха
на българската
литература
Иван Вазов

Иван Вазов

*Български поет и писател, наричан още "Патриарх на българската литература"
Министър на народното просвещение, член на Българската академия на науките
(1850 - 1921 г.)*

На България

*На теб, Българю свещенна,
покланям песни си сега.
На твоите рани, кръв безценна,
на твойта жалост и тъга,
на твоите сълзи и въздишки,
на твоите страсти и тегло
и на венеца мъченишки,
кой грей на твоето чело.*

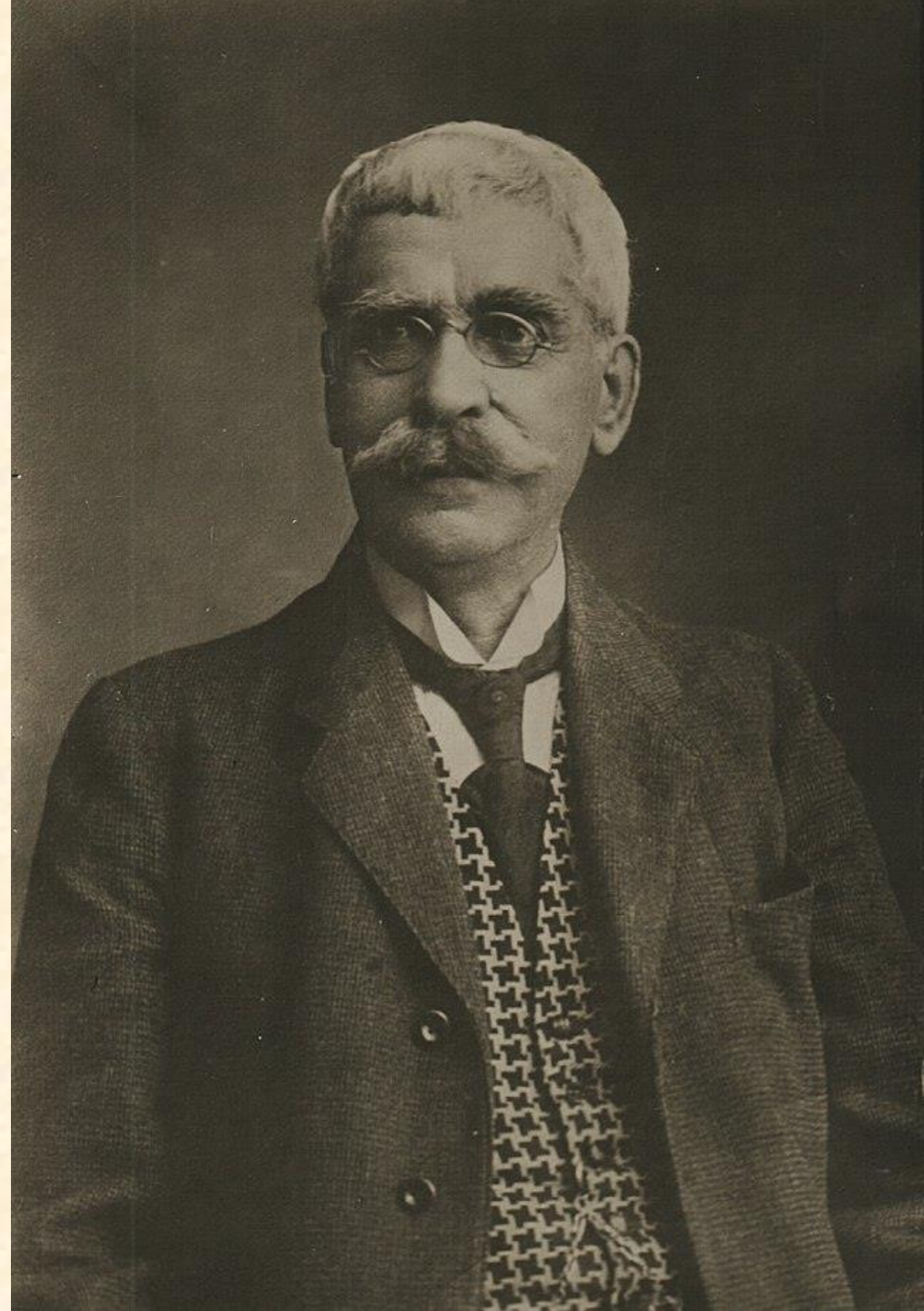
.....

*Но през червените порои,
що ти проля във таз борба,
аз видя дните ясни твои
на твойта бъдеща съдба.*

*Дано таз вяра, туй мечтанье
не се разбие в някой брег
и твоя зов да не остане
като в пустинята без ек.*

1876

Иван Вазов е свидетел на 5 войни – войната за свободна България, войната за съединена България, двете балкански и Първата световна. През цялото това време Вазов продължава да пише, а перото му оставя вечна следа във времето. Той увековечава образите на героите, които познаваме днес, както и подвизите на българския народ, неговите мъки и страдания, въстания и борби, успехи и слава.

*Иван Минчов Вазов е роден
на 9 юли (27 юни стар стил)
1850 г. в Сопот.*

*Произхожда от семейство,
в което на почит са
строгият ред и
патриархалността.*

Вазови са голямо и сплотено семейство. **Бащата - Минчо Вазов** е търговец, радетел на движението на младите. Той стои твърдо зад идеите на Българското възраждане, а по-късно подкрепя и идеята за националното освобождение на България. **Майката - Съба Вазова** изиграва важна роля за оформянето на Иван Вазов като личност и творец.

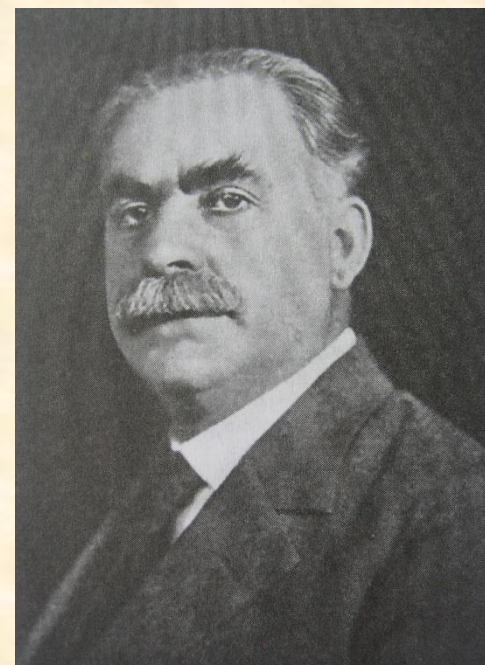
В следващите години, освен писателят Иван Вазов, на обществената сцена ще се появят и неговите братя – генералите Георги и Владимир Вазови, непоколебими в битките с враговете на България, а също и политикът Борис Вазов.

*Ген. Владимир Вазов
(героят от Дойран)*

Ген. Георги Вазов

Борис Вазов

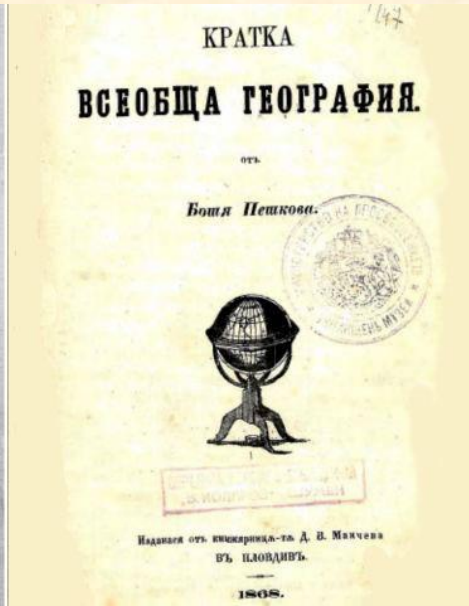
С подкрепата на баща си Иван Вазов завършва местното училище в град Сопот и проявява голям интерес към образованието.

*Учителят му го запознава с **руската литература**, която силно въздейства върху бъдещия писател.*

Ботьо Петков

В Калофер е ученик на бащата на Христо Ботев - Ботьо Петков. Тук научава гръцки и турски език. Богатата библиотека от френскоезични и рускоезични книги в училището в Калофер и в Пловдив, изиграва голяма роля за неговото литературно развитие.

Емиграция в Румъния

През 1870 г. бащата изпраща младия **Вазов** в Румъния, в кантората на чичо му, за да учи занаят. Търговията не го привлича и той **споделя живота на хъшовете** в кръчмата на **Нено Тодоров**, наричан **Странджата**. По-късно той ги обезсмъртява в повестта „**Немили-недраги**“.

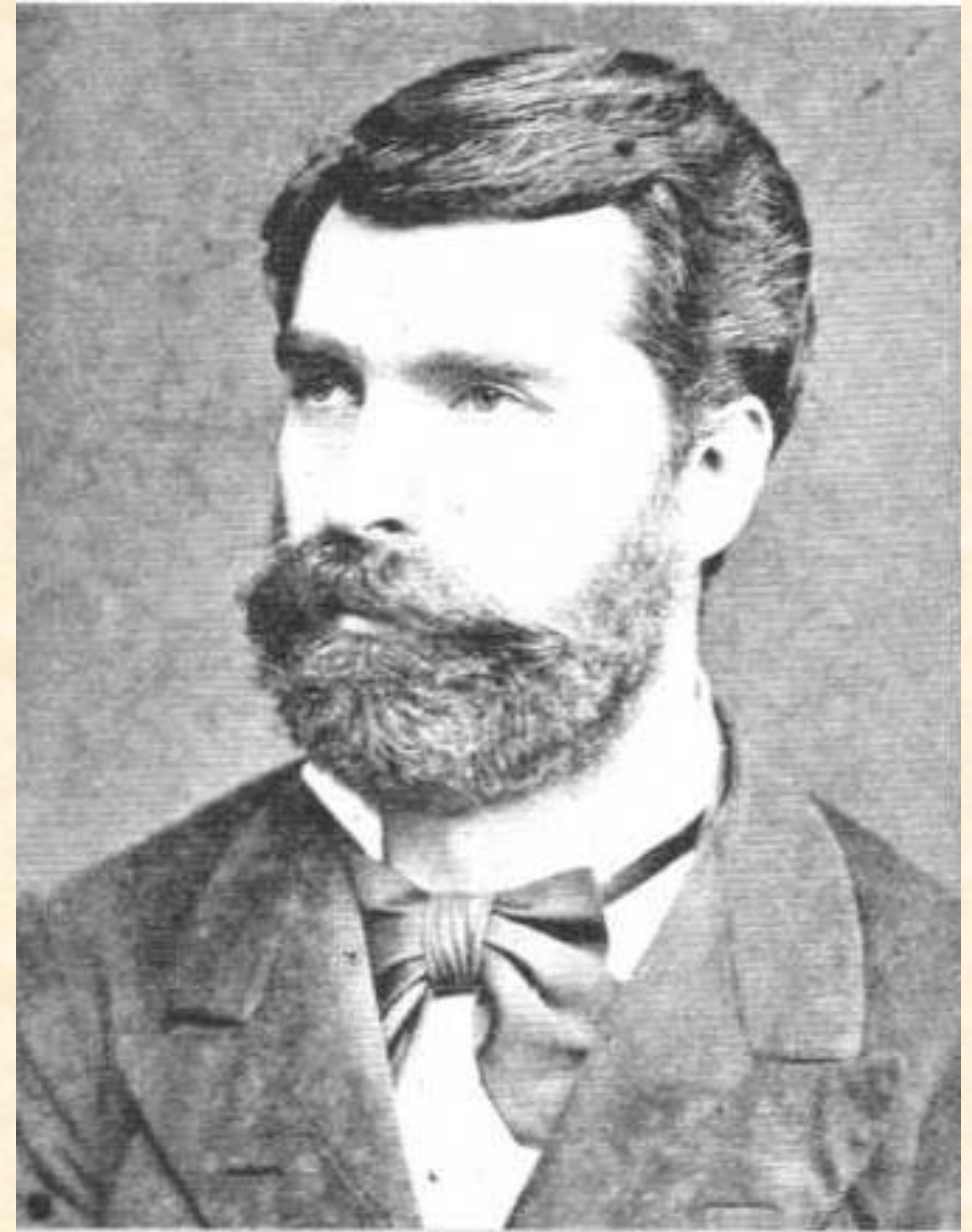

Нено Тодоров -
Странджата

Пощенска картичка – снимка на актьорски колектив, изнесъл пиесата „Хъшове“ пред войници на фронта, 1918 г.

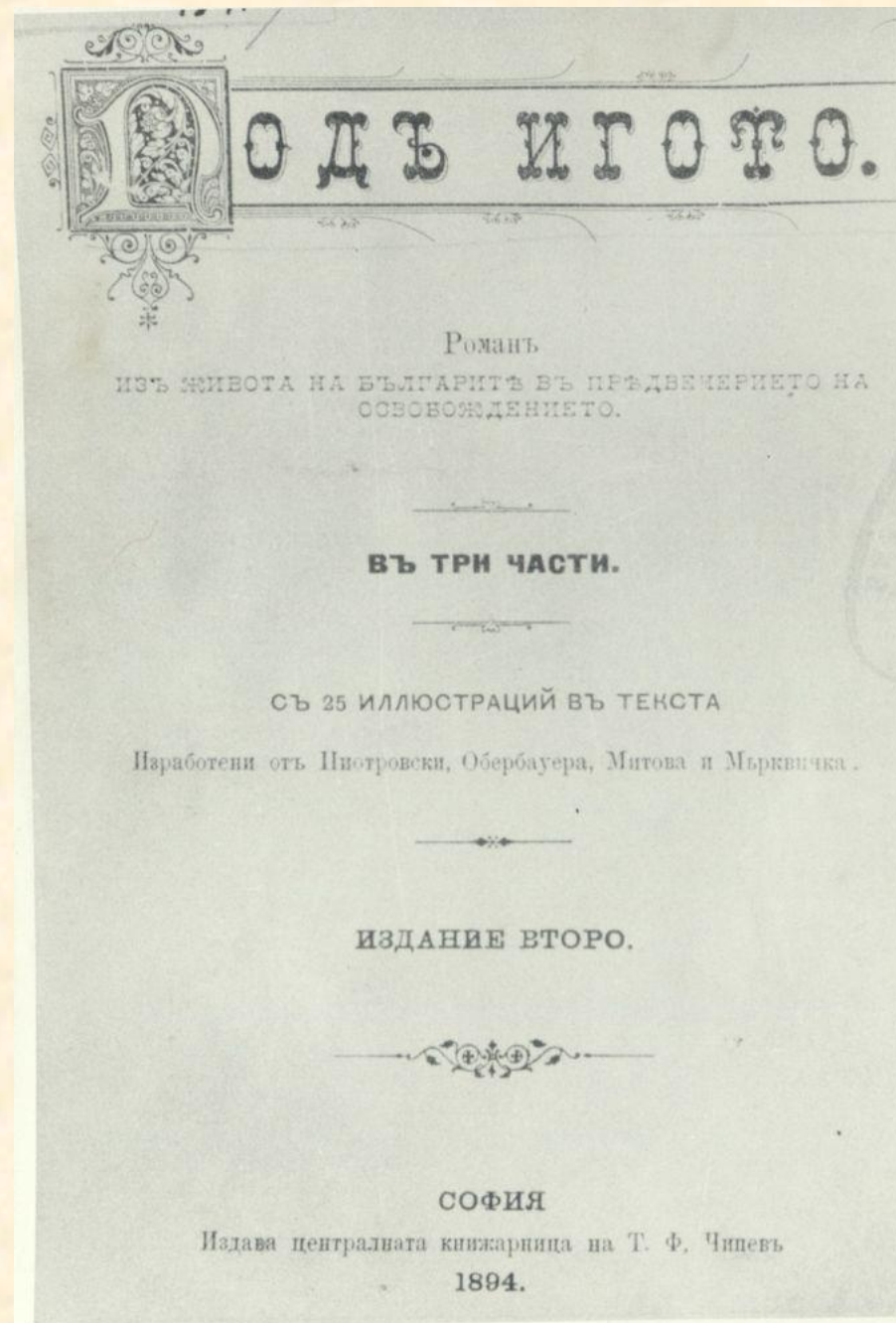
След завръщането си в родината Вазов учителства, работи като преводач от френски език, а през 1875 г., става член на възобновения Сопотски революционен комитет. През 1876 г отново емигрира в Румъния, бягайки от жестоката разправа с участниците в подготовката на Априлското въстание и става секретар на Българското централно благотворително общество в Букурещ.

След Освобождението е председател на Окръжния съд в Берковица. От 1881 до 1886 г живее и активно твори в Пловдив – столицата на Източна Румелия и от този период са „Немили-недраги“, „Чичовци“, „Епопея на забравените“.

През **1886 г.**, по времето на Стефан Стамболов и след неуспеха на проруския преврат, като изявен русофил, **Вазов** е принуден да емигрира в **Одеса**. Там, измъчван от носталгия, започва романа „Под игото“ и го завършва по-късно в България.

*През 1889 г се завръща в
България и заживява в **София**,
където работи и твори до
края на живота си.*

След възстановяването на Народната партия Вазов се включва активно в нейната дейност и е избран за **народен представител** през 1894 и 1896 г. През 1897 – 1899 г. той е **министър на народното просвещение** в третото правителство на Константин Стоилов. След това се оттегля от активния политически живот, но през 1911 г. **отново е депутат** в V Велико Народно събрание.

Иван Вазов, чието име носи сега Народният театър, не само е автор на много популярни исторически пиеси като “Борислав”, “Към пропаст” и “Хъшове” или на комедии като “Службогонци” и “Двубой”, но и много обича да посещава представленията на театъра. Интересен факт е, че Вазов винаги е сядал на едно и също място номер 134. Сега този стол е тапициран в златисто, за разлика от останалите столове облечени в червен плюш.

Сребърната лира с венец и позлатена панделка е подарена на народния поет за 70-годишния юбилей и отбелязването на 50 години творческа дейност.

Върху листенцата на сребърния венец са изписани имената на някои от неговите безсмъртни творби: „Немили-недраги“, „Чичовци“, „Митрофан“, „Избавление“, „Пряпорец и гусла“, „Грамада“, „Тъгите на България“, „Поля и гори“, „Под игото“, „Италия“, „Сливница“, „Хъшове“, „Драски и шарки“.

Тя е един от ценните експонати на Вазовата къща-музей в София.

Същността на Вазовото дело може да бъде представена чрез думите на самия писател, произнесени при **честването на 70-годишния му юбилей**:

„Аз работих половин век на книжовното поле, движим от вътрешния тласък, подчинявайки се на неутолима душевна жажда, да служа на истината и красотата. Аз пях за България, защото я обичах; аз насаждах в младите души вяра и обич към своето, защото бях син на България; аз прославих нейната божествена хубава природа, защото бях очарован от нея; аз се вглъбявах в историята ѝ, защото бях пленен от величието на нейния минал живот, в епохи далечни, когато тя даде на славянския мир светлината на словото и малка сравнително трябваше да води вековна и гигантска борба за своята независимост и за постигане на своите идеали; възпях нейните идеали, защото бяха свещени.

Свидетел, очевидец на страшните ѝ борби, на големите ѝ страдания, на безкрайната ѝ слава, увенчала челото ѝ чрез нечуваните и геройски усилия на нейните здрави духом и физически синове, аз не можех да остана хладен, аз се радвах, аз плаках, аз трептях с душата на целия народ.

И всичко това изразих в моята песен. Аз не изпълнявах дълг, за да мога да очаквам одобрение. Не извърших никакъв подвиг, за да ламтя за венци. Работих не за награда.”

Сред най-популярните творби на Иван Вазов са:

Стихосбирките:

„Пряпорец и гусла“ (1876)

„Избавление“ (1878)

„Гусла“ (1881)

„Епопея на забравените“ (1881 - 1884)

Романът „Под игото“ (1889)

Повестите: „Немили-недраги“ (1883),

„Чичовци“ (1885)

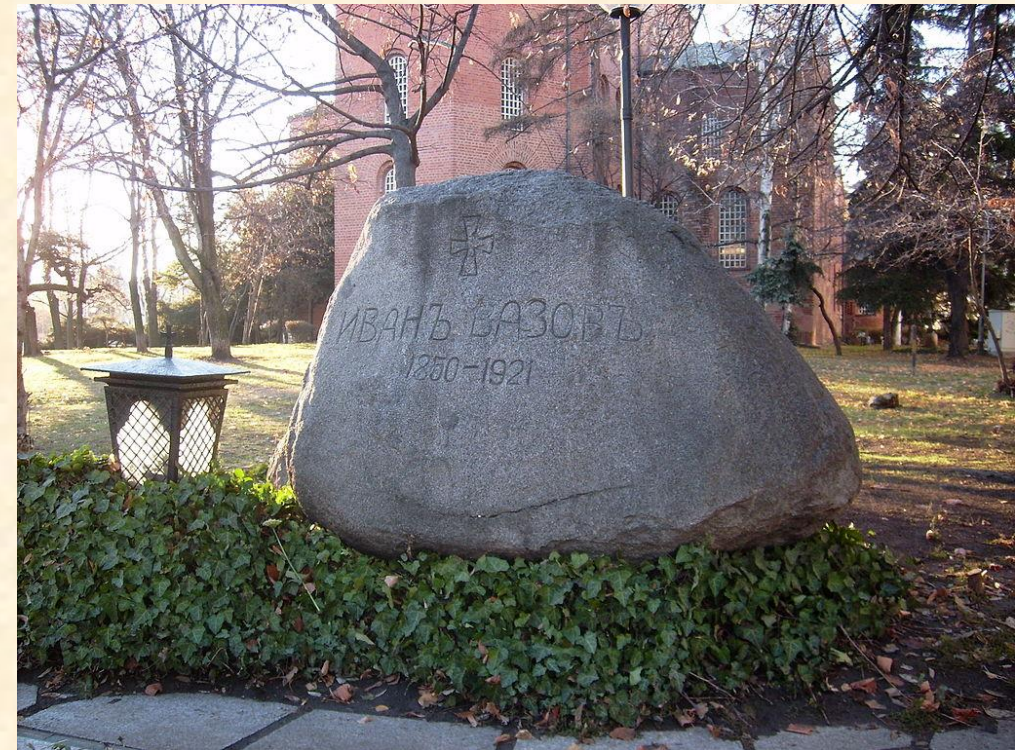
Драмата „Хъшове“ (1894) и няколко сборника с разкази.

Народният поет умира на 22 септември 1921 година.

На 71-годишна възраст той е един от най-заслужилите българи, обичан в цялата страна. Иван Вазов е сред любимите писатели на народа.

Интересно е да се знае, че разстоянието от София до която и да е точка в България, се мери от гроба на Вазов. Който го е измислил е поет по душа.

Като знак на признателност много училища, читалища, културни центрове и улици в цяла България носят името на Иван Вазов.